

ନ୍ୟାଶନାଲ ଫିଲ୍ମସ ଏହୁ
ଗେଡ଼ାକଲାରେ ତୈରି

ଶିଖାର

ପାହିଚାଳନା
ମଥୁରା ଚକ୍ରବତୀ

ନ୍ୟାଶନାଲ ଫିଲ୍ମସ-ଏର ବିବେଦନ

ଶିକାର

ଚିତ୍ରନାଟ୍ୟ ଓ ପରିଚାଳନା
ମନ୍ତ୍ରଲ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ

କାହିନୀ—ରାସବିହାରୀ ଲାଲ ସଙ୍ଗୀତ—ହେମନ୍ତ ମୁଖୋପାଧ୍ୟାୟ
ସଂଲାପ—ମନ୍ତ୍ରଲ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ଓ ରାସବିହାରୀ ଲାଲ
ପ୍ରୟୋଜନୀ—ଗୋବିନ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ର ବର୍ମନ
ଚିତ୍ରଶିଳ୍ପୀ—ସୁହାଦ ଘୋଷ
ପ୍ରଧାନ ସମ୍ପାଦକ—ବିଶ୍ଵନାଥ ନାୟକ

ଗୌତିକା—ଗୋପନୀୟ ମଜୁମଦାର । ଶବ୍ୟାୟ, ସଂଲାପ—ଅତୁଳ ଚଟ୍ଟପାଧ୍ୟାୟ, ଜଗନ୍ନାଥ ଚଟ୍ଟପାଧ୍ୟାୟ,
ଆବୀର୍ଣ୍ଣ ଚଟ୍ଟପାଧ୍ୟାୟ, ଦେବେଶ ଘୋଷ । ସଙ୍ଗୀତ—ହେମନ୍ତ ମୁଖୋପାଧ୍ୟାୟ, ମନୁ କାରାଜାକ ।
ଆବହ ସନ୍ଦିତ—ରାବୀନ ଚଟ୍ଟପାଧ୍ୟାୟ । ସଙ୍ଗୀତ—ଅହୁତି—କାଲକଟା ଅକ୍ଷେତ୍ରୀ । ଶିଳ୍ପ ନିର୍ଦ୍ଦେଶମା—
ସତେନ ରାୟଚୌଥୀ । ଶହୋଣୀ—ମଞ୍ଚଦାନ—ମେବିଦାନ ଗାନ୍ଧୀ । ଜଗମଜ୍ଜା—ମନ ପାଠକ ।
ବେଶକାରୀ—ରାଧାନାଥ ନାୟକ । ଆଲୋକ ମଞ୍ଚାତ—କେନ୍ଦ୍ରାମ ହାଲଦାର । ପ୍ରଧାନ ଉପଦେଶୀ—
ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ବର୍ମନ । ପ୍ରଧାନ କର୍ମସାମ୍ରାଦ—ଦୋମେନ ବନ୍ଦୋପାଧ୍ୟାୟ [ମାମା] । ମଙ୍ଗଠନ—ଗିରିଜାଶକ୍ର ଦନ୍ତ ।
ବାବସ୍ଥାପନା—ଦୀର୍ଘ ଦାନ [କାଳୋ] ।

ସହକାରୀବନ୍ଦ

ପରିଚାଳନା—ଶକ୍ତିନନ୍ଦ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ, ହିମାଶ୍ରୀ ଦମ୍ପଣ୍ଡ, ସୁରେନ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ, ଶ୍ୟାମଲ ଚଟ୍ଟପାଧ୍ୟାୟ, ଅମର
ମୁଖୋପାଧ୍ୟାୟ । ଚିତ୍ରାୟ—ଶ୍ରୀମାର ମୌ, ଭବତୋମ ଭଟ୍ଟାର୍ଯ୍ୟ, ଅଜିତ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ । ଶକ୍ତିନନ୍ଦରେ—
ଶୁଭୀତ ଦରକାର । ମଞ୍ଚଦାନ—ପାତାକର ଦାତେ, ଅନିଲ ନନ୍ଦନ । ଶିଳ୍ପ ନିର୍ଦ୍ଦେଶମା—ରବି ଘୋଷ ।
ବାବସ୍ଥାପନା—ନିତାଇ ମଜୁମଦାର, ଶୁଭୀତ ଗୁରୁଙ । ଜଗମଜ୍ଜା—କାର୍ତ୍ତିକ ଦାନ, ଜାମାଲ ।
ଆଲୋକ ନିଯନ୍ତ୍ରଣ—କେଟ ଦାନ, ଭଜେନ ଦାନ, ମନ୍ତ୍ରଲ ଦିଃ, କାଲିଚର, ରାମ ପେଟ୍ରୋଫିଲ, ଡଗନ ଭକ୍ତ ।
ନୃତ୍ୟ—ଭାରତୀ ରାୟ । ମୁଖ ଶିଳ୍ପ—ପ୍ରହାଦ ପାଲ, ହେମେନ ଦେ ।

ଅଭିନ୍ୟାସ

ଉତ୍ତମକୁମାର, ଅରୁନ୍ଧତୀ

ଅସିତବର୍ଣ୍ଣ, ନିର୍ମଳକୁମାର, ଦୀପକ ମୁଖ୍ୟାର୍ଜି, ଅମର ମରିକ, ଅରୁଣପ୍ରକାଶ, ମିହିର ଭଟ୍ଟାର୍ଯ୍ୟ, ସ୍ଵରପକୁମାର,
ଭଗୀରଥ ଶର୍ମା, ଶ୍ରୀମାନ ଦେବଶୀଯ, କମଳା, ଭାରତୀ, ନମିତା, ସକା, ଆଶା ।

କୁତୁହଳ ଦୀକାର

ମୋହର ଲାଲ ଦୀର୍ଘ “ନି ଆଶାରୀ” । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଜୁଲୋର୍ସ । ଓରିୟାଟ୍ କେନ ହାଟ୍ଟନ, ଇନ୍ଟାର୍ କାପେଟିନ୍ ।
ଫୁଲେନ୍ ବିକାଶ ପାଲ ଚୌଥୁରୀ [ରେଙ୍ଗର କାର୍ତ୍ତିକା] । ରାଜା ରାଓ [ମାନେଜର ଦୋୟାଃ କୋଲୀଯାରୀ] ।
ଡାଃ ଚଞ୍ଚିତରଙ୍ଗ ଘୋଷ । ଡାଃ ଏମ, କେ, ଦାନ । ଡାଃ ଜି, କେ, ନାଗ । ଏଭିନିନ୍ ନାସିଂ ହୋମ ।
କେଶବଲାଲ ମୁଖୋପାଧ୍ୟାୟ । ସତେନ ବନ୍ଦୋପାଧ୍ୟାୟ । ଶ୍ରୀ ଚିତ୍ରେ—ଏତନା ଲବେନ [ପ୍ରାଇଭେଟ୍] ଲିଃ ।

ନିଉ ଥିଯେଟାର୍ସ’ ୧୨ ଏବଂ ନ୍ୟାଶନାଲ ସାଉଣ୍ଡ ଟୁଡ଼ିଓତେ ଗୃହୀତ ।

ଏକମାତ୍ର ପରିବେଶକ—ବିଶ୍ଵଭାରତୀ ପିକଚାସ

ଆବାତ ଥେବେ ହୁଅଥିର ଅହୁତ୍ତି । ଦେ ଅହୁତ୍ତି ମନେ ଜାଗାଯ ପର୍ଶ—ପର୍ଶ ଥେବେ ଜାନେ—ଜାନେ
ଥେବେ ମନ୍ତି ।

ବେଦାନ୍ତେ ଏହି ଅମର ସତ୍ୟ କୋଟି କୋଟି ଭଗ୍ନାଶେ ବିଶ ପ୍ରକୃତିତେ ଛିଡିଯେ ଆଛେ । ତାଇ ମାହସ ଭୁଲ କରେ
ବସେ । ମତୋର ଏକଟି ଭଗ୍ନାଶକେ ଉପଲକ୍ଷି କରେଇ ଦେ ଭାବରେ ଥାକେ ସବ କିଛି ଜ୍ଞାନ ହେଁ ଗେଛେ ତାର ।
କିନ୍ତୁ ଜାନାର ତୋ ଶେଷ ନେଇ । ତାଇ କୋନ ଏକ ଅନୁତର ମୁହଁରେ ମେ ଛମତି ଥେବେ ପଡ଼େ ଯାଏ । ପଡ଼େ
ଲିଯେ ଶୁକ ହୁଁ—ଆଶର୍ଯ୍ୟ ହୁଅଯ ବିଶ୍ଵାସ ହେଁ ନିଜେକେ ବିଶେଷ କରତେ କରତେ ଏଗିଯେ ଚଲେ । ଏହି ପଥ
ଚଲାଯ ତାକେ ବାରବାର ପଡ଼ିତ ହୁଁ—ଉଠିତ ହୁଁ—ଏ ଉଥାନ ଆର ପତନ ତାକେ ଏକଦିନ ମଞ୍ଚରେ ମହିମାମୁହଁତ ।

ଏହି କାହିନୀର ନାୟିକା ସୁଜାତାର ସ୍ଵାମୀ ଫୁଲଶ୍ୟାର ରାତ୍ରେଇ ମୋଟର
ଦୁଷ୍ଟିନାୟ ମାରା ଯାଏ । ଶ୍ରୁତ, ନିଧର, ନିଷ୍ପନ୍ଦ ନବ ସ୍ବ୍ରୁ ସୁଜାତା ବିଦ୍ଵାର
ବେଶେ ପିତ୍ରାଲୟେ ଫିରେ ଯାଏ । ଏହି ଆକଷ୍ମ୍ୟକ ଆସାତେ ସୁଜାତା ଭେଦେ
ପଡ଼େ—ଭାବରେ ଥାକେ, ସୀଁର ସଙ୍ଗେ ମାତ୍ର କିମ୍ବାଟ ଆଗେଓ ପରିଚଯ ଛିଲ ନା
ତାରି ମୁତ୍ତାତେ ସବ କିଛି ଶୁଣ୍ୟ ହେଁ ଯାଏ କେନ ? ତବେ କି ଏଟା ସଂକାର ?
ମୁତ୍ତାର ପର ସବ କିଛୁରଇ ସମାପ୍ତି ଘଟେ, ନା ଏବ ପରା ଜୀବନେର ଗତି
ଚଲମାନ ଥାକେ ? ଜୀବନେର ଏହି ସଂକିର୍ଣ୍ଣ ପରିଥିତେ କେନଇ ବା ମାନୁସ
ଜନ୍ମାଯ କେନଇ ବା ମାନୁସ ମରେ ? ଏହି ଜୀବନ-ଜିଜ୍ଞାସା ତାକେ ଜମ୍ମ-ମୁତ୍ତାର
ଦୁର୍ଭେଦ୍ୟ ରହସ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧେ ସଚେତନ କରେ
ତୋଳେ । ବୈଧ୍ୟରେ ଆକଷ୍ମ୍ୟକ ଆସାତେ
ସେ ଚଲେ ବୈରାଗ୍ୟର ପଥେ—ଦିନରାତ
ଦର୍ଶନେର ଗବେଷଣାର ନିଜେକେ ଡୁବିଯେ
ରାତ୍ରେ—ସଦି ତାର ଜିଜ୍ଞାସାର ଉତ୍ତର ମିଲେ ।
ଦିନ କାଟେ । ସୁଜାତା କିଛୁତେଇ ଶାନ୍ତି
ପାଏ ନା । ଦିନି ଓ ଭଗ୍ନିପତୀ ଆସାମେର
ଡେପ୍ଟୁଟି ଫରେଟ ଅଫିସାର ରାଜୀବେର
ଅନୁରୋଧେ ସୁଜାତା ତାଁଦେର କାହେ ଚଲେ
ଯାଏ । ସେଥାନେ ବନାନୀର ଶୋଭା ସୁଜାତାର
ମନକେ ସ୍ପର୍ଶ କରେ । ସୁଜାତା ସହଜ
ହତେ ଥାକେ ।

আরণ্যক পরিবেশে তিনটি পুরুষের সতোর পরিচয় হয়। আসামের বিরাট চা বাগানের মালিক, রজত চৌধুরী, রবের বন্ধু। তরুণ সন্ধ্যাসী দীপানন্দ, যার সঙ্গে সুজাতার চলত দর্শনের, তঙ্গলোচনা আর এক অস্বাভাবিক কুলীশ কঠিন মানুষ—শিকারী অরিন্দম, জীবের বাল্য বন্ধু। রজত চৌধুরী ভোগী—যা তার চোখে ধরে তা তার ইই। সুজাতা তাকে বুঝতে পারে। ভয় করে না। দীপানন্দের পাণ্ডিত্য, শর্ষ ও স্বয়ম সুজাতাকে শ্রদ্ধাবন্ত করে রাখে। কিন্তু মানুষের প্রতি শিকারী আদমের চরম ঘণায় সুজাতা শিউরে উঠে—তাই অরিন্দমকে সে কিছুতেই সহ করতে র না।

ক্রমে ক্রমে সুজাতাকে কেন্দ্র করে তিনি পুরুষই সচেতন হয়ে উঠে। রজত তার কৃপে মুঢ়। দীপানন্দ তার বৌদ্ধি সোন্দর্যের পূজারী। অরিন্দম তার দুর্বিলতায় ক্ষিপ্ত। তাই কারণে অকাস সে সুজাতাকে অপমান করে—আঘাত করে। সুজাতার কাছে অরিন্দম অসহ হ উঠে। কিন্তু একদিন সুজাতা অরিন্দমের এই ব্যবহারের রহস্য জানতে পারে এ মনে মনে দৃঢ়খ অনুভব করে। একদিন রজতের উঠোগে ও অনুরোধে গভীর জল শিকারে রওয়ানা হয় তারা। সুজাতা ও সঙ্গে যায়। আরণ্যক পরিবেশে আদিম প্রস্ত তাদের মধ্যে মাথা চাড়া দিতে থাকে। সুজাতার কাছে একে একে সকলের স্বর প্রকাশ পায়। ঘটনার নাটকীয় মুহূর্তে সুজাতা বিশ্বপ্রকৃতি ও জীবনের সেই চরম সকে জানতে পায়।

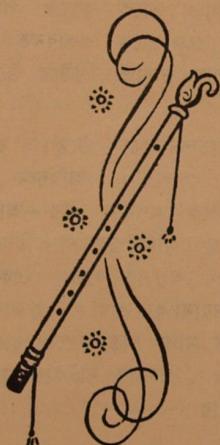
গায়ত্রী দেবকিলীতকানি
ধ্যাঙ্গে-ভূমি-ভাগে
বর্ণপৰমাদম্পমার্গভূতে
ভবত্তি ভূঃঃ মাঃ স্ফৱহ॥

দেবতারা তাদের প্রশংসায় গেয়ে উঠেন,—ইরা ভারতের বিজ্ঞ ভূমিতে জন্মগ্রহণ করেছেন: তারা ধন্ত। • কারণ এই পরিক ভূমিতে মৃত্যি ও জানের সহ্য পথ উন্মুক্ত রয়েছে। রতের দার্শনিক চিষ্ঠা কোনদিনই মানুষের পতনে বিশ্বাস করে না।

[১]

সরমে জড়ানো আধি মথপানে মেলে, রাখি
বল কিছি আমি শুনি,
আবেশে হনুয় পাবার মোহে স্ফগনের জাল বুনিউ।
যায় যদি যায় রাত যাবনা—
শুধু হাতের পরশ হাতে ধাক্কা—
শোনাব তোমাও আমার গানে স্পন্দনের ফালগনি।
তুমি শোনাবে আমি শুনবো
তুমি দোলাবে আমি দুলবো
তোমার হাসি তোমার কথায়
চিরদিনই ভুলবো।

মথপানে চেয়ে তুমি হাসলে
মনে হয় বুঝি ভালোবাসলে—
নীরবে না হয় দ'জনে মিলে আকাশের
তারা শুনি—

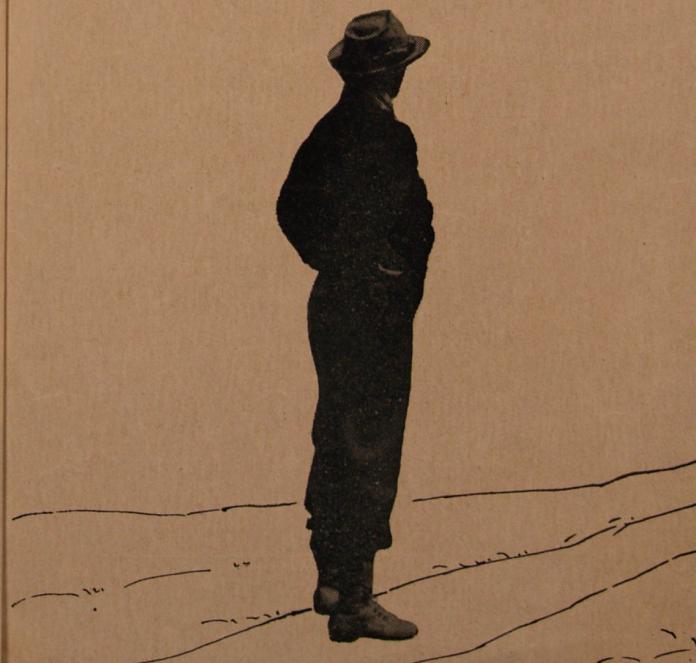
[২]

না জানি কোন ছন্দে একি দোলা জাগে,
আজ আমার এত কেন ভাল লাগে।
খির খির খির হাওহায় দোলা বন্ধুলের কুঞ্জে,
গুণ গুণ গুণ নারাবেলা নৌমাছি এই গুঞ্জে।—
এ জীবনে এ লগন আসেনি তো আগে।
ওরে পলাশ পাঞ্জল তোরা শোন,
হায় হারিয়ে গেছে আমার মন।
বুঝি আকাশে বাতাসে তাই এই দোলা লাগে॥
রিম রিম রিম নেশা লাগে মহল ফুলের গাঙ্কে,
রিম রিম রিম কার নৃপুরের মুর বাজে ছন্দে—
এ জীবন যেন আজ ভরে অনুরাগে॥

[৩]

আমায় কৃপা কর হে দয়াময়
তোমার চরণে প্রভু দিও ঈষাই।
জানি তুমি আচ কফা হৃদ্দর
পাপের পক্ষে যদি ভূবে যাই।
যে লোহার বিটিতে কাটে পূজারই ফল
মে মে বাদের অস্ত্রে হয় হিংসা বল॥

পরশমনির কাছে কোনদিনও
তাদের মে কোনও ভেদাভেদ নাই॥
পান করে নকলেই তটীয়ির জল,
মে যে নালাতে কর্তৃ প্রভু নহে মিশ্র
গঙ্গায় মিশে তারা এক হয়ে যায়
কেন হচ্ছিরে পৃথক করে দেখিতে বা চাই॥

ମାତ୍ରତ ବନ୍ଦୁ ରେ

ତ୍ରିମାଳରେ ପାରେ ପାରେ, ଚମ୍ପା ନଦୀର ଧାରେ ଧାରେ ସୁଜ ବନେର କାଳେ ଈଯେ ଛୋଟ
ଛୋଟ ଡେରା—ଶୁଣିଲେ ଧାକେ ମାହିତେର ଦଳ । ପ୍ରଥା ତରଣ । ମନେ ଦୁର୍ଜ୍ଞଯ ସାହୀଁ ।
ବନେ ବନେ ଘୋରେ । ହାତୀ ଧରେ ।

ଯୌବନେର ଜୋହାର ନିଯେ ଛୁଟେ ଆମେ ପାହାଡ଼ି ମେହେରା । ଅବାକ ହାଯେ ଦେଖେ ।
ଧିଲ ଧିଲ କରେ ହାମେ । କଥା କଥ । ଜନହେ ରହ ଲାଗେ । ମାତେ । ଗାର ।
ଆଶୀର୍ଯ୍ୟ ଆଶୀର୍ଯ୍ୟ ବୁକ ବୀଧେ ।

ହଠାତ୍ ହାତୀର ଦଳ କେପେ ଉଠେ । ଝାଧାର ରାତ ଥନିଯେ ଆମେ । ମନେର ଆକାଶେ
ବାଢ଼ ଉଠେ । ଚମ୍ପା ନଦୀ ସାନ୍ଧୀ ଧାକେ । ବନଭୂମି ଲିଖେ ଚଲେ ଏଦେର କଥା ।

ଡଃ କୁପେନ ହାଜାରିକା । ବୟମେ ତରଣ । କରନା ବିଲାମ । ଏକ ସମର
ଅଧାରନା କରନେନ । ହର ସାଧନା ତାର ଧର୍ମ । ଶିଖ ସାଧନା ତାର ନିତାପୂଜା ।
ଏ ସବ ପାହାଡ଼ି ମେଘେ, ତରନ ମାହିତ ଦଳ, ଗୀଓ ବୁଡ଼ା, ଜାଳା ହାତୀ, ନଦୀ, ପାହାଡ଼,
ବାନବାନାର ହାଜାରିକାକେ ଦେଇ ନୃତ୍ୟ ଆଗେ । ତାହି ତିନି ଏଦେର ନିଯେ ଛବି
ଗଡ଼େ ଚଲେଇନ । ମେ ଏକ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଛବି । ଛବିର ନାମ ମାହିତ ବନ୍ଦୁରେ ।
ଏ ଛବି ଆନବେ ନୃତ୍ୟ ଯୁଗ । ବିଶେର ବାଜାରେ ପାବେ ଜହେର ମାଳା । ବାଙ୍ଲାର
ବାଡ଼ବେ ଗୌରବ ।

ଯେ ମହାକବିର କବ୍ୟ ଭାବେ, ଭାବୀଯ ଛନ୍ଦେ ବ୍ୟକ୍ତାରେ ଯୁଗ ଯୁଗ ଧ'ରେ ମାହିତ୍ୟ-ଭାଗରେ
ଅମର ହେଁ ଆହେ ମେହି ଆସ୍ତାଭୋଲା ମାନୁଷଟାର ଜୀବନେର ଘଟନା ଅପରାଧ ନାଟ୍ୟ
ହୃଦୟାବ୍ୟନ ପେହେଜେ

ସିଙ୍ଗୁ ଫିଲ୍ମ୍ସ ଏର

କବି କାଲିଦାସ

ହିନ୍ଦି ଚିତ୍ରେ

କବିର ଭୂମିକାଯ ଅଂଶ ନିଯେଛେନ ଭାରତ ଭୁବନ ସଙ୍ଗେ ରଯେଛେନ
ନିରନ୍ତରା ରାଯ, ଅନିତା ଗୁହ, ମନ୍ତ୍ରତ
ଓ ଆର ଓ ଅନେକେ ।

ଦେଖିବାର ଆପେକ୍ଷାଯ ଥାକୁନ ।

ପରିବେଶକ—ବିଶ୍ଵଭାରତୀ ପିକଚାସ

ବିଶ୍ଵଭାରତୀ ପିକଚାସ କର୍ତ୍ତକ ସମ୍ପାଦିତ ଓ ପ୍ରକାଶିତ ଏବଂ
ଜୁବିଲୀ ପ୍ରେସ, କଲିକାତା-୧୦ ହଇତେ ମୁଦ୍ରିତ ।